

पौरवेणेति चचारबुभोज ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ विषयाः दिव्यगंधादयः गोचरेवशेषस्य सः विषयगोचरः ॥ ६ ॥ ७ ॥ परीति सौरवर्षे हि प्रत्यब्दं पंच दिनानि पंचदशनाड्यस्त्रिंशत्पलानि एकत्रिंशदक्ष
राणि वर्धते सावनैः षष्ठ्यधिकशतत्रयदिनात्मकैर्वर्षैरायुर्गण्यतेऽतः कलाः काष्ठाश्च अष्टादशनिमेषास्तुकाष्ठात्रिंशत्तुताः कला इत्युक्तरूपाः संख्यायेत्युक्तं ॥ ८ ॥ अलकायां कुबेरपुर्यां ॥ ९ ॥ पश्यते सः कालं कालो

वैशंपायन उवाच पौरवेणाथ वयसाययातिर्नहुषात्मजः ॥ प्रीतियुक्तो नृपश्चेष्टश्च चारविषयान् प्रियां ॥ १ ॥ यथा कामं यथोत्साहं यथा कालं यथा सुखं ॥
धर्माविरुद्धं राजेन्द्र यथाऽर्हति स एव हि ॥ २ ॥ देवानां तर्पयद्यज्ञैः श्राद्धैस्तद्वत्पितृभ्यः ॥ दीनानां नृपः हरेषुः कामैश्च द्विजसत्तमान् ॥ ३ ॥ अतिथीनां नृपः पानैश्च वि
शश्च परिपालनैः ॥ आनृशंस्येन शूद्रांश्च दस्यून् सन्निग्रहेण च ॥ ४ ॥ धर्मेण च प्रजाः सर्वा यथा वदन् रंजयन् ॥ ययातिः पालयामास साक्षादिन्द्र इवापरः ॥
॥ ५ ॥ सराजा सिंहविक्रांतो युवा विषयगोचरः ॥ अविरोधेन धर्मस्य च चारसुखमुत्तमं ॥ ६ ॥ ससंप्राप्य शुभान् कामान् स्तुतः खिन्नश्च पार्थिवः ॥ कालं वर्ष
सहस्रांतं स स्मारमनुजाधिपः ॥ ७ ॥ परिसंख्याय कालज्ञः कलाः काष्ठाश्च वीर्यवान् ॥ यौवनं प्राप्य राजर्षिः सहस्रपरिवत्सरान् ॥ ८ ॥ विश्वाच्या सहितो रेमेव्य
भ्राजन् नंदनेवने ॥ अलकायां स कालं तु मेरुशृंगे तथोत्तरे ॥ ९ ॥ यदा स पश्यते कालं धर्मात्मा तं महीपतिः ॥ पूर्णमत्वा ततः कालं पूरुं पुत्रमुवाच ह ॥ १० ॥
यथा कामं यथोत्साहं यथा कालं मरिंदम ॥ सेविता विषयाः पुत्रयौवनेन मया तव ॥ ११ ॥ न जातु कामः कामानामुपभोगेन शाम्यति ॥ हविषा कृष्णवर्त्मव
भूय एवाभिवर्धते ॥ १२ ॥ यत्पृथिव्यां ब्रीहियवं हिरण्यं पशवः स्त्रियः ॥ एकस्यापि न पर्याप्तं तस्मात्तृष्णां परित्यजेत् ॥ १३ ॥ यादुस्य जादुर्मतिभिर्या न जीर्यति
जीर्यतः ॥ योऽसौ प्राणांतिको रोगस्तां तृष्णां त्यजतः सुखं ॥ १४ ॥ पूर्णवर्षसहस्रं मे विषयासक्तचेतसः ॥ तथाप्यनुदिनं तृष्णाममैतेष्वभिजायते ॥ १५ ॥ त
स्मादेनामहं त्यक्त्वा ब्रह्मण्याधाय मानसं ॥ निर्द्वंद्वो निर्ममो भूत्वा च रिष्यामि मृगैः सह ॥ १६ ॥ पूरोप्रीतोऽस्मि भद्रं ते गृहाणेदं स्वयौवनं ॥ राज्यं चेदं गृहाण त्वत्वं
हि मे प्रियरुत्सुतः ॥ १७ ॥ वैशंपायन उवाच प्रतिपेदे जरां राजाययातिर्नाहुषस्तदा ॥ यौवनं प्रतिपेदे च पूरुः स्वं पुनरात्मनः ॥ १८ ॥ अभिषेक्तुं कामं नृप
तिं पूरुं पुत्रं कनीयसं ॥ ब्राह्मणप्रमुखावर्णा इदं वचनमब्रुवन् ॥ १९ ॥

पितृं पश्यतुं पश्यतीत्याशयेन कर्मव्यतिहारे तद् ॥ १० ॥ ११ ॥ एतदेव ज्ञात्वा पश्चात्तापेनाह न जात्वित्यादि ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ ब्रह्मज्ञानमेवात्यंतिकतृप्तिहेतुर्न विषयभोग इत्याशयेनाह तस्मादिति एनांत
र्ष्णां द्वंद्वानि शीतोष्णमानापमानसुखदुःखादीनि तद्ब्रह्मो निर्द्वंद्वः द्वंद्वकल्पकस्य मानस्य ब्रह्मणि निधानात् अतएव निर्ममः अहंकारस्यैव ममतामूलस्य त्यागात् ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ कनीयसं कनीयांसं ॥ १९ ॥